

VIŠESLAV JAKLIN
Varaždin
visko_jaklin@yahoo.de

Primljeno: 27. 10. 2010.
Prihvaćeno: 09. 12. 2010.

ZNAČENJE CHRISTOPHA BOSSERTA I ORGULJA U ISUSOVAČKOJ CRKVI U KONCEPCIJI VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI

Međusobni životni i glazbeni utjecaj osoba povezanih Varaždinskim baroknim večerima s naglaskom na orguljama i prostoru varaždinske Katedrale i stručnom autoritetu Christofora Bosserta.

Kada je 1982. godine nadbiskup zagrebački kardinal Franjo Kuharić imenovao svećenika Alojzija Domislovića kanonikom Čazmanskoga kaptola u Varaždinu, odmah je bila jasna nadbiskupova želja da upravo on započne obnovu Isusovačke crkve.

Crkva je doista bila u potpuno zapuštenom stanju: od vrha do dna tornja, sva vanjska pročelja, krovšte i čitava unutrašnjost, uključujući i pod.

Već iste, 1982. godine ozbiljno je pokrenuto pitanje nabave svih pet zvona, koja su 1983. godine salivena i blagoslovljena. Obnova crkve uglavnom je dovršena 1995. godine.

Od samog početka službe u kaptolskoj crkvi kanonik Domislović nosio je jaku želju da se nabave nove orgulje. Sredstava, može se reći, nije bilo gotovo nikakvih. No, već 1987. kanonik Domislović započinje s velikim naporom i upornošću prikupljati darove po njemačkim biskupijama te je za biskupiju u nastajanju uspio u Varaždin dopremiti veliku financijsku i materijalnu pomoć.

Godine 1988. naručio je sve dijelove za izgradnju orgulja u tvornici orgulja Laukhuff u Weikersheimu u Njemačkoj. Prije samog početka Domovinskoga rata započela je izgradnja novih orgulja u crkvi.

Posao gradnje novih orgulja kanonik Domislović povjerio je njemačkom graditelju Wolfgangu Braunu iz Bickelsberga. Nove, današnje orgulje, pete po redu u istoj crkvi, postavljene su u novi trodijelni prospekt, ali je u prospektu i nadalje ostavljen stari središnji ormar iz 18. st.

Među prvim orguljašima na novim, ali još ne potpuno dovršenim, orguljama kao koncertni majstor nastupio je veliki i svjetski poznati orguljaš Christoph Bossert.

„Christoph Bossert svestrano je obrazovani glazbenik. Na Visokoj muzičkoj školi u Stuttgartu studirao je orgulje, čembalo (kod Kennetha Gilberta) i kompoziciju, da bi studij, dopunjen muzikologijom nastavio u Švicarskoj. Na Međunarodnim orguljaškim tjednima u Nürnbergu 1979. godine osvojio je prvu nagradu, a 1989. nositelj je nagrade memorijalne zaklade Lili Boulanger iz Bostona. U intenzivnoj koncertnoj djelatnosti Christopa Bosserta valja zabilježiti i turneju po SAD-u 1983., zatim izvedbu orguljaškog opusa Maxa Regera u Stuttgartu u sezoni 1986/87., ali i nastupe na koncertima Nove glazbe.

Kao skladatelj Christoph Bossert orijentiran je pretežno na vokalno-instrumentalnu i orguljašku glazbu. Tu valja izdvojiti skladbe «In Excelsis» za pet vokalnih grupa i osam instrumenata na fragment iz jedne Mozartove Glorie (1991.), te orguljaške Korale s interludijima i Mementoso za orgulje i udaraljke (1989.). Uz koncertantnu i skladateljsku djelatnost Christoph Bossert aktivan je i kao glazbeni pedagog. Od 1991. godine profesor je orgulja i voditelj odjela za proučavanje evangeličke crkvene glazbe na Visokoj muzičkoj školi u Trossingenu...“

(Odlomak iz Monografije uz 25 godina Varaždinskih baroknih večeri)

Na njegov prijedlog i prema njegovim savjetima pristupilo se proširenju orgulja za još 12 registara. Tako su te orgulje svojom bogatom dispozicijom od 54 zvučna registra te velikim brojem slobodnih kombinacija, spojeva i drugih pomagala postale grandiozni instrument za bogoslužje i koncerte.

Godine 1997. odlukom Svetog Oca utemeljena je Varaždinska biskupija.

Zahvaljujući msgr. Alojziju Domisloviću Varaždinska biskupija, prvi varaždinski biskup Marko Culej, ali i Barokne večeri, dobili su potpuno obnovljenu Isusovačku crkvu kao katedralu i orgulje doista međunarodne vrijednosti.

Jedan od prvih tekstova o djelovanju Christopa Bosserta u Varaždinu srećemo u Monografiji u povodu 25 godina Varaždinskih baroknih večeri, izdanoj 1995. godine, koju su uredili Jagoda Martinčević i Ernest Fišer:

„Prvo cjelovito izvođenje Bachove Mise za orgulje (Clavierübung, III. dio) ostvario je njemački orguljaš Christoph Bossert na 22. varaždinskim baroknim večerima.

Bio je to njegov prvi nastup u Varaždinu, kojim se predstavio kao vrhunski majstor svog instrumenta, duboko koncentriran i iznimno pažljiv u plastičnom oblikovanju svakog detalja u bogatim kontrapunktskim sklopovima kojima obiluje Bachova glazba. Za taj koncert dobio je Christoph Bossert i službeno priznanje varaždinskog Festivala – nagradu «Ivan Lukačić».

Bio je to početak plodne suradnje Varaždinskih baroknih večeri i Christopa Bosserta koji je svoje izvanredno orguljaško i čembalističko umijeće predstavio u sljedećih godina: 1993. održao je orguljaške koncerte s djelima J. S. Bacha, a 1994. recital na čembalu, s programom druge knjige preludijâ i fugâ Bachove zbirke «Dobro ugođeni klavir» kao i orguljaški koncert također posvećen Bachovim skladbama. I za te je nastupe dobio nagradu «Ivan Lukačić», uvrstivši se tako definitivno među najuspjelije sudionike varaždinskog Festivala posljednjih godina.“

Iako je na Baroknim večerima nastupio tek 1992. godine, njegov suživot s Varaždinom počinje puno ranije poznanstvom s velečasnim Domislovićem i spoznajama o njegovim vizijama obnove crkve, izgradnje novih orgulja te njegovanja orguljske glazbe.

*„...Velečasni monsinjor **Alojzije Domislović**, dekan i rektor varaždinskog i čazmanskog stolnog kaptola, rođen 6. travnja 1934., preminuo je 2. srpnja 2006. u svojoj kući u Varaždinu.*

Msgr. Alojzije Domislović 45 godina proveo je u svećeničkom zvanju.

Primijetivši njegov iznimni glazbeni dar na bavljenje glazbom, potakli su ga pri završetku studija teologije profesor Albe Vidaković i kardinal Franjo Šeper savjetovavši mu da se uputi u Rim i studij proširi na područje katoličke crkvene glazbe. No Domislović se odlučio posvetiti izgradnji crkve u ondašnjoj Jugoslaviji i osnažiti crkvu i vjernike.

Godine 1961. kardinal Šeper zaređio ga je za svećenika. Svećeničko je službovanje započeo u Zdenkovcu, vrlo siromašnoj i problemima opterećenoj župi, a od 1965. do 1986. bio je svećenik u župi Margečan, u kojoj je trebalo izgraditi i brinuti se za pet područnih crkava. Često je msgr. Domislović poticao i nabavu novih zvona te obnovu crkvenih orgulja.

Godine 1982. kardinal Franjo Kuharić imenovao ga je varaždinskim i čazmanskim dekanom, čime je msgr. Domislović preuzeo i težak zadatak obnove današnje katedrale. Od imenovanja sve do 1995. vjerni je sluga Božji s velikim žarom radio na izvršenju tog zadatka.

Za Domovinskoga rata požrtvovno je organizirao na stotine humanitarnih transporta iz Njemačke i nesebično pomagao narodu i crkvama, a kasnije je pokrenuo proces povrata biskupiji nacionalizirane imovine te je nizom posjeta njemačkim biskupijama i organizaciji Ostpriesterhilfe u Njemačkoj i Švicarskoj, za biskupiju u nastajanju uspio u Varaždin dopremiti veliku financijsku i materijalnu pomoć.

Kada je 1997. napokon osnovana Varaždinska biskupija, njegova ga je ekscelencija Marko Culej, prvi varaždinski biskup, imenovao ekonomom biskupije.

Uz brojne obveze glazba je neprestance bila nazočna u životu msgr. Domislovića. Niz je godina stoga bio suradnik Varaždinskih baroknih večeri, zainteresiran i aktivan oko svih događaja vezanih uz orgulje, osobito oko postavljanja velikih orgulja u katedrali,

na kojima su svirali brojni ugledni umjetnici. Godine 2000. bio je požrtvoovni domaćin sudionicima međunarodnog kongresa koji je pod naslovom „Orgulje kao europsko kulturno dobro“ održan u Varaždinu.

*Neumoran kakav je bio, našao je vremena i za skladanje, posvećujući pozornost po-
najprije formi mise te crkvenim pjesmama...*

(iz govora Wolfganga Brauna
tiskanog u programskoj knjižici
Varaždinskih baroknih večeri 2006., godine,
kao In memoriam vlč. A. Domisloviću)

Ne čudi činjenica da je upravo vlč. A. Domislović bio inicijator za otvaranje orguljaškog odjela na Glazbenoj školi u Varaždinu. Odjel je počeo s radom 1993. godine.

Na njegov poticaj Wolfgang Braun je u našoj domovini restaurirao i izgradio velik broj instrumenata. Želim istaknuti samo temeljitu obnovu orgulja u župnoj crkvi Sv. Martina u Varaždinskim Toplicama 1993. godine. Te su orgulje rad glaso-
vitog graditelja orgulja Antoniusa Römera iz Graza. Zahvaljujući toj obnovi Varaždinske su Toplice uključene u program Varaždinskih baroknih večeri. Na istim orguljama Christoph Bossert snimio je dva CD-a „Svijet glazbe za instru-
mente s tipkama“ s djelima J. S. Bacha, i to upravo u godini kada je cijeli svijet obilježavao 250. godišnjicu smrti najvećeg od najvećih skladatelja. Wolfgang Braun izgradio je i novi pozitiv po narudžbi Baroknih večeri.

Upravo je Domislovićev izbor suradnika, a mislim pritom na prof. Christoph-
ha Bosserta i Wolfganga Brauna, bio ključ za uspješnu obnovu crkve i orgulja,
kao i glazbeni život Varaždina.

Svoj zadnji koncert u sklopu VBV-u profesor Bossert odsvirao je 2006. godi-
ne. To je bio koncert In memoriam msgr. Alojziju Domisloviću - koncert jednom
velikom i skromnom čovjeku.

Profesor Bossert nastavio je djelovanje u Varaždinu s orguljama i orguljašima
i izvan Varaždinskih baroknih večeri. Zahvaljujući suradnji s Baroknim večeri-
ma, prof. Bossert prepoznao je u Varaždinu iznimno glazbeno zainteresiranu
publiku te je u razdoblju od 1999. do 2004. godine započeo s ciklusom orguljske
glazbe Maxa Regera u varaždinskoj katedrali.

Nizom od 13 koncerata u šest godina (uvijek na blagdan Duhova i na duhov-
ski ponedjeljak), s Christophom Bossertom kao glavnim interpretom, nastupali
su studenti i profesori raznih glazbenih akademija i konzervatorija te je izveden
cjelokupni orguljski opus spomenutog skladatelja. Regerov ciklus u Varaždinu
imao je, osim umjetničkih, također i pedagoške ciljeve.

Zahvaljujući nastojanjima profesora Christoph Bosserta, graditelja orgulja Wolfganga Brauna i msgr. Domislovića, Varaždin je 2000. godine bio domaćin I. europskog orguljaškog kongresa pod nazivom »Orgulje kao europsko kulturno blago«.

Na znanstvenom skupu u Varaždinu sastali su se predstavnici orguljske umjetnosti, Crkve i javnog života iz svih dijelova Europe – prvi put nakon završetka Drugoga svjetskog rata – da bi razmotrili mogućnosti čuvanja i trajne zaštite europskog kulturnog naslijeđa.

Na završetku kongresa donesena je i kongresna rezolucija sa zahtjevom da se u europsko pravo unesu odredbe o standardima njegovanja orgulja kao spomenika kulture.

Vrlo je značajno to što je upravo Hrvatska izabrana za sjedište europskog kongresa. Na našem bogatom orguljskom području isprepliću se djelovanja domaćih, venecijanskih, južnonjemačkih i austrijskih majstora te na taj način upravo kroz Hrvatsku orgulje postaju simbolom europske kulturne baštine.

Znakovit je bio pozdravni govor Christoph Bosserta na tom kongresu jer je obuhvaćao sve osobe i okolnosti glazbenog orguljaškog života u Varaždinu, Hrvatskoj i Europi, a objavljen je u Zborniku kongresa „Orgulje kao europska baština“ (nakladnik: Orguljaška zaklada don Petar Nakić, urednik: Zdenko Kušćer, izdano 2007. godine):

„Ideja, organizirati i zaživjeti ovakav kongres nastala je na Duhove 1998. i tada je naširoko podržana. Prilikom brojnih pripremnh sastanaka u mjestu Sušice (Češka Republika), Poniz (Njemačka) te prilikom posjete Goeteborg Organ Art Center u Švedskoj kao i tijekom brojnih susreta u Varaždinu, susretali smo se mi iz različitih europskih zemalja uvijek ponovno, zajedno. Svi su se ti sastanci odvijali na dobrovoljnoj bazi, bez financijske pomoći... Vi i svi mi ovdje ne bismo se zajedno okupili da nemamo u svakom trenutku snažnu prijateljsku podršku prečasnog gospodina prelata Alojzija Domislovića, lektora kaptola čazmansko-varaždinskoga.

Dozvolite mi nadalje, da se srdačno zahvalim pokroviteljima ovog kongresa a to su: predsjednik Papinskog vijeća za kulturu pri Svetoj stolici, njegova eminencija kardinal Paul Poupard, Ministar kulture Republike Hrvatske dr. Antun Vujić, njegova ekscelencija biskup varaždinski Marko Culej, Grad Varaždin, gospodin gradonačelnik Zlatko Horvat kao i direktor Glazbene škole Varaždin, Moreno Vinceković. Srdačno hvala i Darku Sačiću za izradu dojmljivog plakata kongresa, dalje gospodinu Vargoviću iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti kao i Goethe-institutu iz Zagreba i njihovom direktoru Dr. Wolfgangu Eschkeru.

Na poseban se način najsrdačnije želim zahvaliti gospodi dr. sc. Janku Pavetiću i dr. Branku Spevecu koji su nam u ime Grada Varaždina omogućili potporu.

Od predstavnika i prijatelja iz Hrvatske neka budu spomenuti: gospođa Jagoda Melder iz službe zaštite spomenika kulture u Hrvatskoj, gospodin profesor Emin Armano, gospođa Natalija Imbrišak, gospođa Dada Ruža, gospodin Alojzije Prosoli, gospodin Zdenko Kušćer i na kraju gospodin profesor Anđelko Klobučar, štovani majstor orguljske umjetnosti u Hrvatskoj.

Isto tako njemačkim prijateljima koji su pratili i podupirali razvoj i nastanak ovog kongresa srdačno hvala: kompozitoru i piscu iz Berlina Jakobu Ullmanu, uredniku časopisa «Orgel international» iz Freiburga Markusu Zimmermannu, dr. Michaelu Kaufmannu iz Karlsruhe-a. Intenzivni kontakti ostvareni su nadalje sa prof. Hans-Ola Ericssonom iz Švedske, rektorom prof. Julianom Gembalskim iz Katowica u Poljskoj kao i s direktorom Sjevernonjemačke orguljske akademije prof. Haraldom Vogelom.

Zajedno sa Visokom glazbenom školom iz Trossingena (Njemačka) i Glazbenom školom iz Varaždina isprepletena je na taj način jedna čvrsta mreža suradnje u europskim okvirima. Spomenuo bih u tom kontekstu kontakte ostvarene sa Adamom Viktorom iz Praga (Češka Republika) i Marekom Pilchom iz Wisle. Oboje su već uspješno koncertirali u Varaždinu.

Također srdačno hvala za svaku vrstu pomoći koja je došla od strane profesora dr. Hansa Maiera iz Münchena, prijašnjeg ministra za kulturu u pokrajini Bayern, kao i svim predstavnicima Goeteborg Organ Art Center iz Švedske i u prvom redu graditelju orgulja, majstoru Wolfgangu Braunu i njegovoj supruzi Eriki Brau., Oboje su se neumorno zauzeli ne samo za ovaj kongres već i za unapređenje orguljske kulture u Hrvatskoj. Srdačno pozdravljam i predstavnika orguljske radionice Heferer iz Zagreba, gospodina Ivana Faulenda Heferera. Ukupno tri instrumenta koja je ova radionica restaurirala dio su programa ovog kongresa.

Oprostite mi, ako nisam spomenuo sva imena osoba koje su na bilo koji način pomogle u pripremi ovog kongresa. Stoga najmanje treba spomenuti i ovu činjenicu: potrebno je mnogo, mnogo putovati kako bi se od mjesta do mjesta mogla studirati čudesna povijest i kompleksna veza među orguljama u Europi. Krajem studenoga 1997. grupa mojih studenata orgulja, njih desetak sa Visoke glazbene škole u Trossingenu, prečasní gospodin Domislóvić, orguljski majstor W. Braun te Markus Zimmermann putovali su oko deset dana po Hrvatskoj, Mađarskoj i Rumunjskoj. Upravo te posjete u Banatu kod gospodina dr. Franza Metza te u Sedmogradskoj (Rumunjska) kod gospođe profesor Ursule Philippi u mjestu Sibiu (Hermanstadt) i profesora Eckarta Schlandta u Brašovu (Kronstadt) ispunile su nas dojmovima bez kojih nikako ne bi nastao ovaj današnji kongres. Tim osobama ovdje u Varaždinu također želim srdačnu dobrodošlicu.

Poštovane dame i gospodo, dozvolite mi još nekoliko riječi o ciljevima ovog kongresa, ali i poteškoćama koje ga prate.

Prvi primjer

Nedavno sam pokušao kod njemačke novinske agencije učiniti reklamu za ovaj kongres u Varaždinu s molbom, da objave već pripremljen tekst za novine. Iako sam vrlo detaljno izvijestio o intencijama, o osobama koje stoje iza ovog kongresa, kao i o pokroviteljima kongresa dobio sam odgovor: «nema interesa», «samo za specijaliste», «čitatelji nemaju interesa za tu temu». Ili doslovno: «Njemačka novinska agencija izvještava o važnim, centralnim, a ne o perifernim događanjima».

Drugi primjer

Povodom Internacionalnih dana orgulja na Visokoj školi u Trossingenu održanih prije otprilike godinu dana, izvijestio sam o intenciji održavanja kongresa u Varaždinu. Profesor Hans Davidsson iz švedskog Goeteborg Organ Art centra spontano mi je ponudio, prezentaciju svih rezultata kongresa u Varaždinu u Goeteborgu u lipnju 2001. godine. Naime, tu će se u to vrijeme održavati ministarska konferencija zemalja članica Europske zajednice.

Štovane dame i gospodo, to je doista jedinstvena prilika za cjelokupnu europsku orguljsku kulturu i zahvaljujemo se svima vama, koji ste prisutni na ovom kongresu jer doprinosite mogućnosti da se ta prilika i iskoristi.

Treći primjer

Na kraju kongresa treba biti donesena završna rezolucija. Prvi puta u povijesti europske orguljske umjetnosti će zahvaljujući njoj biti utrtr put jedne političke strategije, proizašle iz činjenice da hladni rat već jedno desetljeće pripada prošlosti i da se gradi ujedinjena Europa sa istoka i zapada.

Rezolucija se pri tom bavi sljedećim pitanjima:

Što Europa misli sa korijenima svoje kulture u budućnosti, sa svojim kulturnim identitetom?

Kakvu će ulogu u budućnosti Europe imati kršćanske crkve?

Da li će crkve a kroz to i orgulje biti potisnute na marginu, pogotovo u srednjoj Europi, zbog procesa sekularizacije tj. pretvaranja crkvenih dobara u svjetovna? Ili se to već dogodilo?

Ima li uopće smisla nadati se, da naše vođe u Europi imaju uho za takve probleme – kada se u pozadini istovremeno događa određena rastresenost na privrednom i medijskom planu u globalizaciji Europe – da upravo te korijene treba sačuvati čija svjedočanstva često nalazimo u nesppektakularnom vidu u malim seoskim crkvicama a ne u velikim metropolama. Rado bih tome nadodao jedan moto: «Europa počinje u seoskoj crkvi»!

Upravo u seoskim crkvama Europe često je vidljivo, koliko su raznovrsni kulturni utjecaji, često i preko granica nacija a često i konfesija. Radi se o tome da treba pokazati kakvi sve obrazi i lica krasi ovu našu europsku kulturu. Gotovo da se od toga čitavo blago zadržalo u istočnoj Europi, za razliku od zapada. Mi smo ovdje, u ovom gradu, na ovom

mjestu zato da te činjenice prenesemo na nas, unesemo u nas, da ih pretvorimo u poruke za druge.

Mnogo je novaca potrebno da se nešto uopće može pokrenuti. Novac crkve, Europske zajednice, novac privatnih poduzeća. Pojedine crkve i pojedine države na tom planu već nešto čine, ponekad i puno. Ipak to sve skupa nije dovoljno: samo u Češkoj, Peter van Dijk broj povijesnih orgulja procjenjuje na oko 2000 instrumenata!

Navodim i četvrti, posljednji primjer, koji se treba navesti iako je bolan. Na Duhove je radost bila neopisivo velika. Kardinal Paul Poupard, predsjedavajući Vijeća za kulturu pri Svetoj Stolici pristaje preuzeti patronat nad ovim kongresom u Varaždinu.

Kratko prije početka kongresa dogodilo se pak nešto potpuno neočekivano: Vatikan je objavio poslanicu pod nazivom «In nomine Jesu» na temelju koje je ekumenizam i zajedništvo crkava zadobilo težak udarac unatrag. Povodom te situacije došlo je do otkazivanja sudjelovanja u kongresu od strane predstavnika Europskog parlamenta, gospodina dr. Ullmanna iz Berlina.

Ova najnovija vatikanska poslanica ne ispunjava samo zabrinutošću i nije zbunjajuća samo za one koji pripadaju reformatorskoj vjeroispovijesti kao ja, za predstavnike iz pojedinih dijelova Rumunjske, Češke, Poljske, Baltičkih zemalja, Švedske, Švicarske ili Njemačke, ili za predstavnike ortodoksne vjeroispovijesti iz Ukrajine nego, koliko ja znam, također i za našu katoličku braću i sestre. Na ovom kongresu trebamo izraziti i zabrinutost za vjernike židovske vjere, jer će orgulje u sinagogama tematski također biti sastavni dio ovog kongresa. Stoga ćemo u ovoj situaciji predložiti ovom kongresu, sutra na početku prvog radnog dana, pokazati jasan znak bratskog zajedništva. Znak da su u crkvenoj muzici i njenoj povijesti i živoj sadašnjosti postavljeni temelji svjedočanstva vjere svih kršćanskih konfesija, svjedočanstva koja se međusobno isprepliću, proizlaze jedni iz drugih i međusobno se neizbrisivo nadovezuju i upotpunjuju. I više od toga, trebamo se samo sjetiti Bachove simbolike brojeva; svjedočanstva vjere i židovske tradicije. Znak zajedništva ostvaren kroz instrument – orgulje...”

U proljeće 2010. godine Varaždin je bio domaćin i prvog “Međunarodnog programa Praktikum organologije” te međunarodnog tečaja za orguljaše pod mentorskim vodstvom prof. Christopha Bosserta. Organizatori “Međunarodnog programa Praktikum organologije” bili su Orguljaška zaklada Don Petar Nakić i Varaždinska županija, a partner u projektu bio je Institut Organexpert Trossingen iz Njemačke.

Zaključak

Orgulje i orguljska glazba važni su dijelovi europske kulturne tradicije. Bez orgulja europski glazbeni instrumentarij bio bi gotovo nezamisliv.

Danas Varaždin ima desetak akademski obrazovanih orguljaša, Biskupiju s katedralom i katedralnim orguljašem, tri čembala, od kojih je jedno po narudžbi Baroknih večeri izrađeno u Hrvatskoj, dva pozitivna, a priprema se studij orgulja i stare glazbe...

Christoph Bossert jedna je od jakih karika u lancu osoba koje Varaždin, orgulje i Varaždinske barokne večeri čvrsto drže na glazbenoj karti svijeta.

BOSSERTOVI KONCERTI NA VBV-U

27. rujna 1992.

Crkva Kaptola čazmansko-varaždinskoga

Christoph Bossert, orgulje, Njemačka

Johann Sebastian Bach: Orgelmesse (treći dio Clavierbunga); BWV 552, 669-689

29. rujna 1993.

Crkva Kaptola čazmansko-varaždinskoga

Zagrebački solisti

Solisti:

Marko Čilić, dječjački sopran

Christoph Bossert, pozitiv

Branko Mihanović, oboa

Nevenka Veršić, oboa

Georg Friedrich Händel: Concerto grosso op. 6 br. 1 u G-duru

Georg Friedrich Händel: Koncert za orgulje u d-molu, op. 7 br. 4

Georg Friedrich Händel: *Ombra mai fu*, arija iz opere *Xerxes*

Georg Friedrich Händel: *I know that my Redeemer liveth*, arija iz oratorija *Mesija*

Georg Friedrich Händel: Koncert za orgulje u A-duru, op. 7 br. 2

Georg Friedrich Händel: *Rejoice, greatly*, arija iz oratorija *Mesija*

Georg Friedrich Händel: Concerto grosso op. 6 br. 5 u D-duru

30. rujna 1993.

Crkva Kaptola čazmansko-varaždinskoga

Christoph Bossert, orgulje, Njemačka

Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u h-molu, BWV 544

Johann Sebastian Bach: Iz Sechs Choräle veschiedener Art, BWV 645-647

Wachet auf, ruft uns die Stimme
Wo soll ich fliehen hin
Wer nur den lieben Gott läst walten

Johann Sebastian Bach: Preludij u C-duru, BWV 547, 1

Johann Sebastian Bach: *Vom Himmelhoch, da komm ich her*, einige canonische Veränderungen über das Weihnachtslied, BWV 769

Johann Sebastian Bach: Fuga u C-duru, BWV 547, 2

Johann Sebastian Bach: Iz Sechs Choräle veschiedener Art, BWV 648-650

Meine Seele erhebet den Herrn
Ach bleib bei uns, Herr Jesu Christ
Kommst du nun, Jesu, vom Himmel herunter

Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u e-molu, BWV 548

1. listopada 1993.

Varaždinske Toplice, Župna crkva sv. Martina

Christoph Bossert, orgulje, Njemačka

Girolamo Frescobaldi: Capriccio sopra un soggetto

Johann Kaspar Kerll: Toccata tertia

Johann Kaspar Kerll: Passacaglia

Johann N. Pachelbel: Toccata in g

Johann N. Pachelbel: Aria quarta iz *Hexachordum Apollinis*

Johann N. Pachelbel: Toccata in C

Georg Muffat: Toccata septima iz *Apparatus musico-organisticus*

Johann Sebastian Bach: Canzona in d, BWV 588

Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u G-duru, BWV 541

28. rujna 1994.

Velika koncertna dvorana HNK

Christoph Bossert, čembalo

Johann Sebastian Bach: Das wohltemperierte Klavier, 2. dio, BWV 870-893

30. rujna 1994.

Crkva Kaptola čazmansko-varaždinskoga

Christoph Bossert, orgulje, Njemačka

Johann Sebastian Bach: Fantazija i fuga u g-molu, BWV 542

Johann Sebastian Bach: Koralna predigra Wir glauben all' an einem Gott, BWV 740

Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u D-duru, BWV 532

Johann Sebastian Bach: Toccata i fuga u d-molu, BWV 565

Johann Sebastian Bach: Partite diverse sopra Sei gegrüset, Jesu gütig, BWV 768

Johann Sebastian Bach: Toccata i fuga u F-duru, BWV 540

1. listopada 1994.

Varaždinske Toplice, Stari grad

Simpozij o orguljama Antoniusa Roemera

Wolfgang J. Braun (Njemačka): Restauracija orgulja Antoniusa Roemera mu Varaždinskim Toplicama i značajke njihova zvuka

Ferdinand Meder / Jagoda Meder (Hrvatska): Opus Antoniusa Roemera u okviru hrvatske orguljaške baštine

Christopher Kent (Velika Britanija): Osobni pogled na interpretaciju britanske glazbe 17. i 18. stoljeća u odnosu na orgulje Antoniusa Roemera u Varaždinskim Toplicama

Prigodna izložba: *Orgulje Antoniusa Roemera u Hrvatskoj - restauracija orgulja u Varaždinskim Toplicama*. Autori izložbe: Wolfgang J. Braun, Božena Filipan, Jagoda Meder, Ferdinand Meder.

1. listopada 1994.

Varaždinske Toplice, Župna crkva sv. Martina

Christoph Bossert, orgulje, Njemačka

Thomas Tallis: Felix namque, ofertorij

Johann Jakob Froberger: Toccata per elevatione

Matthias Weckmann: Canzona

Anonymus: Koncert u G-duru

(prer. J. S. Bach)

Johann Ludwig Krebs: Aus der Klavier-Übung *Allein Gott in der Höh sei Ehr*

Johann Sebastian Bach: Fuga u c-molu, BWV 575

Jan Pieterszoon Swelinc: Hexachord Fantasia

23. rujna 1995.

Velika koncertna dvorana HNK

Christoph Bossert, čembalo

Johann Sebastian Bach: Das wohltemperierte Klavier, 1. dio, BWV 846-869

25. rujna 1995.

Varaždinske Toplice, župna crkva Sv. Martina

Christoph Bossert, orgulje

Christoph Graupner: Suita u C-duru (*Monatliche Clavier-Früchte*)

Georg Friedrich Händel: Preludij i fuga u f-molu, HWV 193/4

Joseph Haydn Stücke für die Flötenuhr

Wolfgang Amadeus Mozart: Fantazija u f-molu, KV 594

Johann Sebastian Bach: Partita br. 1 u B-duru, BWV 825

27. rujna 1995.

Isusovačka crkva

Christoph Bossert, orgulje

Johann Sebastian Bach: Koncert u a-molu, BWV 593

Johann Sebastian Bach: O Lamm Gottes unschuldig, BWV 656 (iz 18 Leipziger Chorälen)

Johann Sebastian Bach: Christ lag in Todesbanden, BWV 625

Johann Sebastian Bach: Toccata u E-duru, BWV 566

Johann Sebastian Bach: Fantazija i fuga u d-molu, BWV 1001

Johann Sebastian Bach: Fantasia sopra Christ lag in Todesbanden, BWV 695

Johann Sebastian Bach: Toccata i fuga u d-molu, BWV 538 (Dorska)

Johann Sebastian Bach: Koncert u C-duru, BWV 594

28. rujna 1995.

Isusovačka crkva

Zagrebački solisti

Solist: Christoph Bossert, pozitiv

Georg Friedrich Händel: Concerto grosso op. 6 br. 6

Georg Friedrich Händel: Koncert za orgulje u d-molu, op. 7 br. 4, HWV 309

Georg Friedrich Händel: Koncert za orgulje u A-duru, HWV 296 a

Georg Friedrich Händel: Concerto grosso op. 6 br. 12

27. rujna 1997.

Katedrala Uznesenja BD Marije

Svečani koncert u povodu osnivanja Biskupije varaždinske i ustoličenja prvog varaždinskog biskupa msgr. Marka Culeja

Johann Sebastian Bach: Toccata i fuga u d-molu, BWV 565

Christoph Bossert, orgulje

Georg Friedrich Händel: Alleluia, iz oratorija *Mesija*

Svi zborovi

Varaždinski komorni orkestar

Christoph Bossert, orgulje

Dirigent: Vladimir Kranjčević

1. listopada 1997.

Varaždinske Toplice, župna crkva Sv. Martina

Christoph Bossert, orgulje, Njemačka

Girolamo Frescobaldi: Messa della Madonna iz Fiori musicali, 1635.

Johann Sebastian Bach: Nun komm der Heiden Heiland, BWV 599

Johann Sebastian Bach: Durch Adams Fall ist ganz verderbt, BWV 637

Georg Böhm: Partite diverse sopra *Freu dich sehr, o meine Seele*

Johann Sebastian Bach: Goldberg varijacije, BWV 988

3. listopada 1997.

Katedrala Uznesenja BD Marije

Christoph Bossert, orgulje - Njemačka

Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u G-duru, BWV 541

Johann Sebastian Bach: Herr Jesu Christ, dich zu uns wend, BWV 655

Johann Sebastian Bach: Koncert u G-duru (prema Johannu Ernstu, princu od Sachsen-Weimara), BWV 592

Johann Sebastian Bach: Triosonata br. 2 u c-molu, BWV 526

Johann Sebastian Bach: Preludij i fuga u c-molu, BWV 546

Johann Sebastian Bach: Partite diverse sopra *O Gott, du frommer Gott*, BWV 767

Johann Sebastian Bach: Triosonata br. 5 u C-duru, BWV 529

Johann Sebastian Bach: Koncert u C-duru (prema Johannu Ernstu, princu od Sachsen-Weimara)

(prema dionici za čembalo J. S. Bacha obr. Ch. Bossert)

22. rujna 1999.

Varaždinske Toplice, župna crkve Sv. Martina

Christoph Bossert, orgulje - Njemačka

Večer orguljskih skladbi Johanna Sebastiana Bacha

Iz Orguljske knjižice: Herr Jesu Christ, dich zu uns wend, BWV 632

Jesu, meine Freude, BWV 610

Iz Das wohltemperierte Klavier, 1. svezak: Preludij i fuga u c-molu, BWV 847

Preludij i fuga u C-duru, BWV 846

Iz 15 dvoglasnih invencija: Invencija br. 1 u C-duru, BWV 772

Invencija br. 2 u c-molu, BWV 773

Invencija br. 8 u F-duru, BWV 779

Invencija br. 11 u g-molu, BWV 782

Invencija br. 14 u B-duru, BWV 785

Iz zbirke Novi majstori: Du Friedefürst, Herr Jesu Christ, BWV 1102

O Lamm Gottes unschuldig, BWV 1095

Iz Klavirske knjižice za Friedmanna Bacha: Applicatio, BWV 994

Praeambulum u C-duru, BWV 924

Koralna obradba Wer nun den lieben Gott lasst walten, BWV 691

Preludij u d-molu, BWV 926

Koralna obradba Jesu, meine Freude, BWV 753

Preludiji iz različitih zbirki: Preludij u C-duru, BWV 924

Preludij u c-molu, BWV 999

Preludij u D-duru, BWV 925

Preludij u d-molu, BWV 926

Preludij u e-molu, BWV 932

Preludij u F-duru, BWV 927

Preludij u g-molu, BWV 929

Preludij u a-molu, BWV 931

Iz 15 troglasnih invencija: Invencija br. 9 u f-molu, BWV 795

Iz Clavierübung, 3. svezak: Allein Gott in der Hoeh' sei Ehr, BWV, 677

Aus tiefer Not schrei ich zu dir, BWV 687

Iz Das wohltemperierte Klavier, 2. sv.: Preludij i fuga u H-duru, BWV 892

Preludij i fuga u h-moilu, BWV 893

23. rujna 1999.

Katedrala Uznesenja BD Marije

Christoph Bossert, orgulje

Johann Sebastian Bach: Das wohltemperierte Klavier, 2. dio, BWV 879-893

21. i 22. rujna 1999. Popratni program

Katedrala

Radionica za mlade orguljaše

Voditelj: prof. Christoph Bossert

4. listopada 2006.

Katedrala Uznesenja Blažene Djevice Marije

In memoriam msgr. Alojziju Domisloviću

Christoph Bossert, orgulje

Johann Sebastian Bach (1685. – 1750.): Toccata i fuga u d-molu, BWV 565

Wir glauben all an einen Gott, koralni preludij, BWV 1098

Nun lasst uns den Leib begraben, koralni preludij, BWV 1111

(Iz Neumeisterove zbirke)

Fantazija i fuga u g-molu, BWV 542

Jesu meine Freude, koralni preludij, BWV 1105

Gott ist mein Hilf, mein Heil, mein Trost, koralni preludij, BWV 1106

Jesu, meines Lebens Leben, koralni preludij, BWV 1107

(Iz Neumeisterove zbirke)

Preludij i fuga u D-duru, BWV 532

SAŽETAK

ZNAČENJE CHRISTOPHA BOSSERTA I ORGULJA U ISUSOVAČKOJ CRKVI U KONCEPCIJI VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI

Orgulje i orguljska glazba važni su dijelovi europske kulturne tradicije. Bez orgulja europski glazbeni instrumentarij bio bi gotovo nezamisliv.

Danas Varaždin ima desetak akademski obrazovanih orguljaša, Biskupiju s katedralom i katedralnim orguljašem, tri čembala od kojih je jedno po narudžbi Baroknih večeri izrađeno u Hrvatskoj, dva pozitivna, priprema se studij orgulja i stare glazbe... Christoph Bossert jedna je od jakih karika u lancu osoba koje Varaždin, orgulje i Varaždinske barokne večeri čvrsto drže na glazbenoj karti svijeta.

Ključne riječi: orgulje; čuvanje i obnova glazbene baštine; Isusovačka crkva; velečasni Domislović; Christoph Bossert; Wolfgang Braun.

SUMMARY

SIGNIFICANCE OF CHROSTOPH BOSSERT AND THE JESUIT CHURCH ORGAN IN THE ENHANCEMENT OF THE VBE

The organ and organ music are important parts of European cultural tradition. Without the organ the European musical instrumentarium would be almost inconceivable.

Presently Varaždin has some ten academically educated organists, a Bishopric with the cathedral and cathedral organist, three harpsichords, one of them ordered by the Baroque Evenings and built in Croatia, two positive organs and there is a preparation ahead of the study of the organ and early music.

Christoph Bossert is one of the strong links in the chain of persons that keep Varaždin, the organ and the Varaždin Baroque Evenings together on the musical map of the world.

Key words: organ; preservation and restoration of the musical heritage; Jesuit church; Reverend Domislović; Christoph Bossert; Wolfgang Braun.